

บทเรียนที่

2

รูปแบบ ของธุรกิจ

Basic Business

สาระการเรียนรู้

- 1 รูปแบบองค์กรธุรกิจ
- 2 รูปแบบการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ

Basic Business

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 อธิบายพื้นฐานการดำเนินงานทางธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ ได้
- 2 เปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียลักษณะการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ ได้
- 3 อธิบายขั้นตอนการจัดตั้งองค์กรธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ ได้
- 4 มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 5 ประยุกต์ใช้ความรู้พื้นฐานการดำเนินงานทางธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ ในการเลือกประกอบธุรกิจในอนาคตโดยคำนึงถึงความยั่งยืนได้

1. รูปแบบองค์กรธุรกิจ

การแบ่งประเภทของธุรกิจตามลักษณะการดำเนินงานเพื่อแสวงหากำไร แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1 **ธุรกิจการผลิต (Manufacturing Business)** หมายถึง การประกอบธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์ในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้า เช่น ธุรกิจผลิตอาหาร ธุรกิจทอผ้า ธุรกิจผลิตรถยนต์ เป็นอาชีพที่ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลผลิตสำหรับจำหน่ายให้ผู้บริโภค ตัวอย่างธุรกิจการผลิต เช่น

1.1 **ธุรกิจการเกษตร** เป็นกิจกรรมทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสาขาเกษตรและสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์ การจับสัตว์น้ำ

1.2 ธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นกิจกรรมทางธุรกิจที่นำวัตถุดิบมาแปรรูปหรือแปรรูปโดยผ่านกระบวนการอุตสาหกรรมให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาดธุรกิจอุตสาหกรรมสามารถทำได้ในลักษณะอุตสาหกรรมครอบครัวโดยใช้แรงงานภายในครอบครัวเป็นหลัก เช่น ธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา อาหารทะเล และธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีแรงงานมากและใช้เงินลงทุนสูง เช่น โรงงานผลิตรถยนต์ โรงงานผลิตสินค้าอุปโภค/บริโภค

2 **ธุรกิจพาณิชย์กรรมหรือกิจการซื้อมาขายไป (Merchandising Business)** หมายถึง การประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการซื้อสินค้าเข้ามาแล้วขายสินค้านั้นออกไปในราคาที่สูงกว่าเดิมโดยไม่ต้องแปรรูปหรือแปลงสภาพสินค้าแต่อย่างใด หรือเป็นคนกลางในการซื้อ-ขายสินค้านี้ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ซึ่งลักษณะการซื้อมาขายไป แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

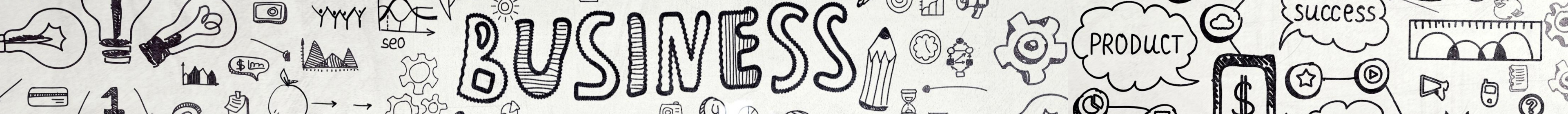
2.1 **ธุรกิจค้าส่ง** คือ ผู้ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตจำนวนมาก แล้วนำไปขายให้แก่ผู้ค้าปลีกอีกทอดหนึ่ง เช่น ห้างสรรพสินค้า แม็คโคร พ่อค้าส่งจำหน่ายผัก ผลไม้ในตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง

2.

รูปแบบการจัดตั้งองค์กรธุรกิจ

การประกอบธุรกิจโดยทั่วไปมีหลายรูปแบบ ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีจุดเริ่มต้นที่หลากหลาย แตกต่างกันไป บางธุรกิจมีขนาดเล็ก ไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่มากใช้เงินทุนน้อย เนื่องจากสินค้ามีจำนวนน้อย และสินค้ามีขนาดเล็ก อาจใช้เพียงมุมหรือแผงเล็ก ๆ ของตึกหรือห้องเช่าก็สามารถประกอบอาชีพได้ บางอาชีพมีขนาดใหญ่ เนื่องจากมีสินค้าจำนวนมาก และสินค้ามีขนาดใหญ่ใช้เงินทุนค่อนข้างมาก มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ เช่น ห้องเช่าหรือตึกแถว อาจต้องใช้พื้นที่ขนาดกลางไปจนถึงขนาดใหญ่ บางธุรกิจมีมากกว่า 1 แห่ง การที่จะเลือกทำธุรกิจประเภทใดนั้นมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาหลายประการ คือ ต้องวิเคราะห์สภาพของธุรกิจของตนเอง เพื่อค้นหาจุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัดที่เป็นปัจจัยที่คุกคามการดำเนินธุรกิจ พิจารณาถึงโอกาสจากการทำธุรกิจนั้น ๆ เช่น ลักษณะความต้องการของลูกค้าเพียงพอหรือไม่ พื้นที่ สถานที่ตั้งในการดำเนินธุรกิจ ทรัพยากรในการบริหารไม่ว่าจะเป็นเงินทุน คนเครื่องมือ เครื่องจักร และวัสดุ อุปกรณ์มีเพียงพอที่จะทำธุรกิจหรือไม่

ข้อดีและข้อเสียของกิจการเจ้าของคนเดียว

ข้อเสีย

1. มีข้อจำกัดในเรื่องเงินลงทุนและการจัดหาเงินทุน
2. กรณีที่ธุรกิจขาดทุนต้องรับผิดชอบหนี้ แต่เพียงผู้เดียว
3. การดำเนินธุรกิจอาจมีข้อผิดพลาดง่าย เพราะไม่มีผู้ร่วมตัดสินใจ
4. รูปแบบและระยะเวลาการดำเนินธุรกิจไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว
5. ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการมีข้อจำกัด
6. การขยายกิจการให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ทำได้ยาก
7. การดำเนินธุรกิจอาจหยุดชะงักถ้าเจ้าของธุรกิจเจ็บป่วยหรือมีปัญหาด้านสุขภาพ

ขั้นตอนการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญ/ห้างหุ้นส่วนจำกัด

1. ตรวจสอบและจองชื่อห้างหุ้นส่วน ตรวจสอบชื่อที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD)
2. ยื่นจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน
 - 1) ยื่นคำขอจดทะเบียนที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือทำผ่านระบบออนไลน์ DBD e-Registration
 - 2) ต้องมีหุ้นส่วนอย่างน้อย 2 คน
3. จัดทำสัญญาห้างหุ้นส่วน (Partnership Agreement)
 - 1) ระบุหน้าที่และความรับผิดชอบของหุ้นส่วนแต่ละคน
 - 2) กำหนดการแบ่งผลกำไร/ขาดทุน
4. ขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี (Tax ID) ติดต่อสำนักงานสรรพากรในพื้นที่
5. จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หากรายได้เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี

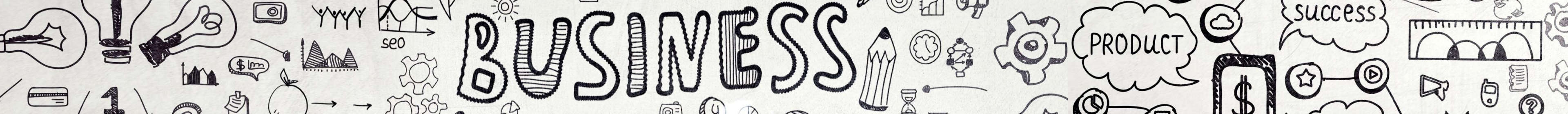

2.3 ธุรกิจบริษัท

1 **บริษัทจำกัดหรือบริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company)** คือ บริษัทที่สร้างขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังชำระไม่ครบตามมูลค่าหุ้นที่ตนได้ถืออยู่ มีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป และต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

2 **บริษัทมหาชนจำกัด (Public Limited Company)** คือ บริษัทที่สร้างขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน ให้ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ และต้องมีผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า 15 คน ร่วมกันจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด

ลักษณะสำคัญของบริษัทเอกชนจำกัดและบริษัทมหาชนจำกัด

บริษัทเอกชนจำกัด (Private Limited Company)

1. จำนวนผู้ก่อตั้ง

- 3 คนขึ้นไป มีคำว่า “บริษัท” นำหน้าชื่อ และต่อท้ายด้วยคำว่า “จำกัด”

2. การก่อตั้ง

- ตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3. ลักษณะการถือหุ้น

- แบ่งทุนออกเป็นหุ้น มูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

4. วัตถุประสงค์ของบริษัท

- รวมทุนเพื่อประกอบกิจการ ไม่พิจารณาคุณสมบัติของผู้ถือหุ้นเป็นเรื่องสำคัญ

บริษัทมหาชนจำกัด (Public Limited Company)

1. จำนวนผู้ก่อตั้ง

- 15 คนขึ้นไป มีคำว่า “บริษัท” นำหน้าชื่อ และต่อท้ายด้วยคำว่า “จำกัด (มหาชน)”

2. การก่อตั้ง

- ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535

3. ลักษณะการถือหุ้น

- แบ่งทุนออกเป็นหุ้น มูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน ไม่จำกัดจำนวน ผู้ถือหุ้นจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ รับผิดชอบไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ

4. วัตถุประสงค์ของบริษัท

- เสนอขายหุ้นต่อประชาชน

ข้อดีและข้อเสียของบริษัทจำกัด

ข้อดี

1. มีเงินทุนมากกว่ากิจการเจ้าของคนเดียว และห้างหุ้นส่วน
2. มีการจัดการและระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
3. ผู้ถือหุ้นรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบ
4. สามารถโอนหรือขายหุ้นได้ง่าย
5. กิจการมีความมั่นคงสูงแม้จะมีการเปลี่ยนมือเจ้าของบริษัท
6. หากการดำเนินงานขาดทุน ผู้ถือหุ้นไม่ต้องรับผิดชอบผลขาดทุนนั้น

ข้อเสีย

1. การจัดตั้งมีความยุ่งยาก เพราะมีข้อจำกัดทางกฎหมาย
2. ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน
3. การดำเนินงานมีความล่าช้า เนื่องจากมีผู้บริหารและพนักงานจำนวนมาก
4. ต้องชำระภาษีทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล
5. ผู้ถือหุ้นไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพราะการดำเนินงานอยู่ในรูปแบบคณะกรรมการ

ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด

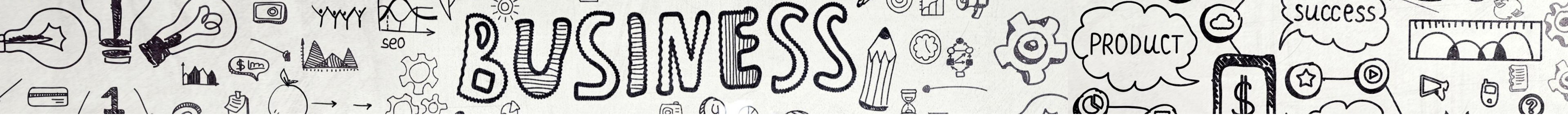
1. ตรวจสอบและจองชื่อบริษัท ตรวจสอบและจองชื่อที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD)
2. จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับบริษัท
 - 1) ระบุวัตถุประสงค์ ที่ตั้ง และทุนจดทะเบียน
 - 2) ต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 5 ล้านบาท
3. ประชุมผู้ก่อตั้งบริษัทและผู้ถือหุ้น
 - 1) ต้องมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 15 คน
 - 2) กำหนดคณะกรรมการบริษัท
4. ยื่นจดทะเบียนบริษัทมหาชนจำกัด ยื่นคำขอจดทะเบียนที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (DBD)
5. ขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี (Tax ID) ติดต่อสำนักงานสรรพากรในพื้นที่
6. นำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET/MAI) ยื่นคำขอที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
7. จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หากรายได้เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี

2.4 องค์กรธุรกิจไม่แสวงหากำไรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ

- 1 สมาคมการค้า** คือ สถาบันที่บุคคลหลายคนซึ่งเป็นผู้ประกอบวิสาหกิจ (หมายถึงบุคคลซึ่งประกอบธุรกิจทางการค้าอุตสาหกรรม หรือการเงิน และให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งประกอบธุรกิจอื่นใดในทางเศรษฐกิจที่รัฐมนตรีได้กำหนดในกฎกระทรวง) จัดตั้งขึ้นเพื่อทำการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจอันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกัน มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินกิจการ
- 2 หอการค้า** คือ สถาบันที่บุคคลหลายคนจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการค้า การบริการ การประกอบวิชาชีพอิสระอุตสาหกรรม เกษตรกรรม อันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกัน

นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบของธุรกิจที่มีการกำหนดลักษณะธุรกิจ SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ธุรกิจ SMEs (Small and Medium Enterprises) หรือเรียกว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นธุรกิจที่มีรายได้ สิ้นทรัพย์ และพนักงานจำนวนน้อย ผู้ประกอบธุรกิจมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการธุรกิจของตนเอง ใช้เงินลงทุนต่ำ ซึ่งหลัก ๆ เป็นเงินทุนของเจ้าของกิจการเองหรือเงินทุนจากการกู้ยืมสินเชื่อจากธนาคาร ซึ่งครอบคลุมกิจการ 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1 กิจการผลิต (Production Sector)** ครอบคลุมการผลิตในภาคเกษตรกรรมภาคอุตสาหกรรม และเหมืองแร่
- 2 กิจการค้า (Trading Sector)** ครอบคลุมการค้าส่ง และการค้าปลีก
- 3 กิจการบริการ (Service Sector)** เป็นกิจการที่สนับสนุนการผลิต การค้าอำนวยความสะดวกต่อการผลิตการค้า และการบริโภค เช่น การโรงแรม การท่องเที่ยว การซ่อมบำรุงการขนส่ง บริการเสริมสวย

นิยาม SMEs

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจขนาดย่อม				วิสาหกิจขนาดกลาง	
	วิสาหกิจรายย่อย		วิสาหกิจขนาดย่อม			
	รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)	รายได้ต่อปี (ล้านบาท)	การจ้างงาน (คน)
การผลิต	ไม่เกิน 1.8	ไม่เกิน 5	ไม่เกิน 100	ไม่เกิน 50	เกิน 100 - 500	เกิน 50 - 200
บริการ/ค้าส่ง/หรือค้าปลีก	ไม่เกิน 1.8	ไม่เกิน 5	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 30	เกิน 50 - 300	เกิน 30 - 100

- กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2562 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2563 และประกาศสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เรื่องการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจรายย่อย เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2563
- จำนวนการจ้างงานให้พิจารณาจากหลักฐานแสดงจำนวนการจ้างงานที่ได้จัดทำขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด
- จำนวนรายได้ให้พิจารณาจากรายได้รวมทั้งระบุไว้ในงบการเงินที่ได้จัดทำขึ้นตามที่กฎหมายว่าด้วยการบัญชีกำหนด หรือออกสารบัญชีแสดงรายได้
- ในกรณีที่กิจการมีจำนวนการจ้างงานที่เข้าลักษณะของวิสาหกิจประเภทหนึ่ง แต่มีรายได้ที่เข้าลักษณะของวิสาหกิจอีกประเภทหนึ่ง ให้ถือรายได้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา
- วิสาหกิจรายย่อยเป็นส่วนหนึ่งของวิสาหกิจขนาดย่อม

เปิดโลกทัศน์

10 อันดับ★ ธุรกิจดาวรุ่ง

10 อันดับ ธุรกิจดาวร่วง

ธุรกิจการแพทย์และความงาม ธุรกิจ Cloud Service และธุรกิจบริการ Cyber Security	1	ธุรกิจจำหน่ายและให้เช่า CD หรือ VDO
Social Media และ Online Entertainment ธุรกิจจัดทำคอนเทนต์ YouTuber การรีวิวสินค้า และ Influencer	2	ธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่มี Platform Online
ธุรกิจ E-commerce (ธุรกิจที่ทำการซื้อขายผ่านอิเล็กทรอนิกส์) ธุรกิจ Soft Power ไทย โดยเฉพาะ ซีรีส์ ภาพยนตร์ ธุรกิจโฆษณาและสื่อออนไลน์	3	ธุรกิจคนกลางผลิตและจำหน่ายที่เก็บข้อมูล เช่น CD DVD Thumb Drive การ์ดอื่นๆ
งานคอนเสิร์ต มหกรรมจัดแสดงสินค้า ธุรกิจ Event เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	4	บริการส่งหนังสือพิมพ์
ธุรกิจความเชื่อ (สายบุญ, หมอดู, ฮวงจุ้ย) ธุรกิจเงินด่วน ไร่รับจำนำ ธุรกิจประกันภัย ประกันชีวิต	5	ธุรกิจผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
ธุรกิจการให้บริการผ่านแพลตฟอร์ม เช่น แม่บ้านรายวัน การซ่อมแซมอุปกรณ์ เป็นต้น ผับ บาร์ คาราโอเกะ	6	ธุรกิจถ่ายเอกสาร
คลินิกกายภาพ ธุรกิจให้บริการสถานีชาร์จรถไฟฟ้า (ธุรกิจ EV Charging Station) ธุรกิจรถยนต์ EV ธุรกิจสัตว์เลี้ยง ขายอาหาร อุปกรณ์และเฟ้น และดูแลสัตว์	7	ธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ไม้แบบดั้งเดิม ไม่มีการออกแบบดีไซน์
ธุรกิจด้านการเงินธนาคาร Fintech และการชำระเงินผ่านระบบเทคโนโลยี ธุรกิจตู้หยอดเหรียญเครื่องดื่ม อาหาร และธุรกิจเครื่องสะดวกซัก ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม ทัวร์ และธุรกิจเกี่ยวเนื่อง	8	ธุรกิจรถยนต์มือ 2
ธุรกิจโทรคมนาคมสื่อสาร เช่น ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ธุรกิจโลจิสติกส์ Delivery และคลังสินค้า กนยความและตรวจสอบบัญชี Street Food และตลาดนัดกลางคืน	9	ร้านขายเครื่องเล่นเกม
ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (ที่ไม่มีแอลกอฮอล์) ธุรกิจพลังงานทดแทน เช่น โซลาร์เซลล์ โรงพยาบาล คลินิก เกี่ยวกับสัตว์	10	ธุรกิจผลิตกระดาษ ธุรกิจร้านโชห่วย

รศ.ดร.นวรัตน์ พลวิชัย
อธิการบดี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย